

Preview

Jeugdzorg en seksueel misbruik

Gemengde leefgroepen, ja of nee?

Ivonne Meeuwsen

Auteur van
Helen van seksueel misbruik. Het trauma voorbij.
en
Hulpverlening na seksueel misbruik. Wegwijzer in Traumaland.

Inleiding

Jongeren die in de jeugdzorg op een leefgroep geplaatst worden, komen doorgaans standaard op een gemengde groep. Dat geldt ook voor jongeren die seksueel misbruikt zijn en voor hen die seksueel misbruik hebben gepleegd. Of het voor die beide groepen wel verstandig is om in gemengde groepen gehuisvest te worden, is zeer de vraag. Zeker gezien de gegevens die uit het onderzoek van de commissie Samson naar voren komen. Daaruit blijkt immers dat kinderen die in jeugdzorginstellingen verblijven, een verhoogde kans hebben om daar misbruikt te worden. Veelal gebeurt het seksueel misbruik dan door groepsgenootjes en af en toe door groepsleiders en andere hulpverleners. Statistisch gezien is de leefgroep geen veilige leefomgeving, zeker niet voor kinderen met een geschiedenis van seksueel misbruik.

Weerbaarheid versus bescherming

Wanneer een kind getraumatiseerd is, zoals een kind dat seksueel misbruik heeft meegemaakt, dan is het de eerste taak van de omgeving om bescherming te bieden. Het kind kan zichzelf niet beschermen, want die weet niet beter dan dat de manier waarop het misbruik plaats heeft gevonden, de manier is waarop de wereld in elkaar steekt.

Wanneer de bescherming faalt, is alle inzet op verhoogde weerbaarheid op zijn best nutteloos. Uit de cijfers blijkt dat, ondanks de inzet op weerbaarheid, herhaling bij gebrek aan bescherming niet kan worden voorkomen. Het kind krijgt bevestiging op bevestiging van het wereldbeeld dat hem of haar door het seksueel misbruik is opgedrongen.

Het kind valt terug in zijn aangeleerde overlevingsgedrag en dat maakt het nou net extra kwetsbaar voor seksueel misbruik. Overigens is dat gedrag meestal de reden voor opname.

Hoezeer het kind ook zijn of haar best doet, hoe weerbaar het kind ook wordt, als het niet beschermd wordt (ook tegen het eigen traumagedrag) leert het niet omgaan met de eigen kwetsbaarheid.

'Een gemengde leefgroep is geen veilige plek, het is een sociaal experiment dat een dikke onvoldoende behaalt op zijn primaire taak: het beschermen van de opgenomen jongeren'

Jonge slachtoffers van seksueel misbruik hebben een eigen manier om met de wereld om te gaan. Afweermechanismen, traumareacties en door het seksueel misbruik aangeleerd gedrag maakt hen extra kwetsbaar voor hertraumatisering en recidive seksueel misbruik.

Dit boek daagt de jeugdhulpverlening uit om het gedrag van de jeugdigen te verstaan in de context van seksueel misbruik en daar de consequenties uit te trekken.

'Ivonne Meeuwssen is door haar helderheid zeer overtuigend. Dit boekje is dan ook een grote aanrader voor eenieder die als hulpverlener in de Jeugdzorg werkt én voor de managers die over de inrichting van Jeugdzorg gaan.'

Carla Rus, psychiater-psychotherapeut/ traumatoloog
en gespecialiseerd in seksueel misbruik

'Mooi en helder uitgelegd, kort en bondig. Lijkt me zeer bruikbaar voor het onderwijs en deskundigheidsbevordering.'
Anke van Dijke, Raad van Bestuur, Fier.

